

Off-label voorschrijven: medisch handelen en motieven van huisartsen

Bijlage bij H&W 2007,50(5):193-7.

Hadassa Jochemsen, Ronald Gijsen, Peter Caspers

Tabel 1 Motieven die een rol spelen bij de beslissing wel of niet off-label voorschrijven (n=463)

Motieven	Gemiddelde score	Sd	Percentage waarbij het motief vaak of altijd een rol speelt
Volgens richtlijnen van beroepsgroep werkzaam	4,14	1,13	45,4
Volgens algemene handboeken werkzaam	4,03	1,07	41,6
Volgens wetenschappelijke literatuur werkzaam	3,90	1,16	37,2
Weinig risico's wat betreft bijwerkingen	3,56	1,19	24,3
Volgens eigen ervaringen werkzaam	3,52	1,24	24,2
Volgens ervaringen van collega-artsen werkzaam	3,51	1,05	21,2
Door specialist geïntieerd	3,17	0,96	10,3
Op basis van geregistreerde indicaties zou het kunnen helpen	3,08	1,20	14,8
Volgens werkingsmechanisme zou het kunnen helpen	3,01	1,22	13,6
Patiënt heeft probleem al lange tijd	2,98	1,20	12,6
Anderen toepassingen hadden te veel bijwerkingen, te weinig effect of waren gecontraïndiceerd	2,98	1,07	9,2
Patiënt wil 'behandeld' worden	2,73	1,12	6,9
Volgens apotheker werkzaam	2,67	1,23	9,8
Verwacht dat middel snel wordt geregistreerd voor betreffende indicatie	2,55	1,19	7,6
Aandoening is ernstig en je moet wat proberen	2,48	1,05	3,7
Voor deze indicatie is geen enkel middel geregistreerd	2,45	1,07	4,8
Goedkoper dan geregistreerde toepassingen	2,36	1,14	4,6
Patiënt vraagt expliciet naar deze toepassing	2,34	0,92	2,6
Eenvoudiger in gebruik	2,30	1,07	3,3
Volgens fabrikant/artsenbezoeker werkzaam	2,14	1,09	3,3
Ben benieuwd naar werking van relatief nieuw middel	1,95	1,08	4,3

Tabel 2 Motieven en overwegingen die een rol spelen bij de beslissing om patiënten wel of niet te informeren (n=457)

Overwegingen	Gemiddelde score	Sd	Percentage bij wie dit vaak of altijd een rol speelt
<i>Motieven om wel te informeren</i>			
- ik vind dat de patiënt het gewoon hoort te weten	4,10	1,39	45,7
- omdat de bijsluiter tot verwarring kan leiden	3,79	1,34	35,9
- ik weet dat ik daartoe verplicht ben	3,56	1,59	33,4
<i>Overwegingen om wel of niet te informeren</i>			
- of er grote kans is op bijwerkingen of complicaties	3,70	1,62	39,6
- of de patiënt het zal begrijpen	3,29	1,33	21,8
- of de patiënt mondig en kritisch is	2,94	1,34	16,4
- of deze informatie onnodig vragen oproept	2,93	1,29	15,1
- of ik er op dat moment wel/geen tijd voor heb	2,55	1,12	6,4
- of er kans is dat de patiënt een klacht indient	1,92	1,13	6,2
<i>Motieven om niet te informeren</i>			
- ik vind dat de patiënt mij maar moet vertrouwen	2,27	1,29	7,1

Tabel 3 Informeren van patiënt en apotheek en toestemming vragen bij het off-label voorschrijven (n=460)

Informeren en toestemming vragen	Gemiddelde score	Sd	Percentage dat vaak of altijd informeert/toestemming vraagt
Patiënt informeren dat de toepassing niet in bijsluiter staat	3,63	1,51	32,2*
Patiënt informeren dat de apotheek mogelijk de verkeerde informatie geeft, daar die niet weet dat het geneesmiddel voor een off-labeltoepassing wordt voorgeschreven	3,09	1,53	23,5*
Toestemming vragen aan de patiënt (informed consent)	2,91	1,56	19,3
Toestemming vastleggen in het medisch dossier	2,29	1,62	14,2
De indicatie op het recept schrijven	1,73	1,19	4,8

* Percentage huisartsen dat de patiënt vaak of altijd informeert dat de toepassing niet in de bijsluiter staat of dat de apotheek mogelijk de verkeerde informatie geeft: 37,9.